طبقات ناصری

تألیف

منهاج سراج جوزجانی

تصحیح و مقابله و تحشیه

استاد عبدالحی حبیبی

کتابخانه تخصصی
تاریخ اسلام و ایران
تاسیس ۱۳۷۴

جلد اول

ع ۷۶

طبقات ناصری

تألیف

قاضی القضاة صدر جهان ابوعمرو منهاج الدین عثمان بن سراج الدین محمد

افصح العجم اعجوبة الزمان، ابن منهاج الدین عثمان الجوزجانی

معروف به

قاضی منهاج سراج

(که در دهلی بسال ۶۵۸ ه نوشته شده است)

به تصحیح و مقابله و تحشیه و تعلیق

عبدالحی حبیبی

قندهاری

در سنه ۱۳۴۲ ش از طرف انجمن تاریخ افغانستان نشر شد

پوهنی مطبعه (کابل)

چاپ دوم

بسمه تعالی

مقدمهٔ طبع دوم

جلد اول این کتاب در سنه ۱۳۲۸ ش و جلد دوم آن در سال ۱۹۵٤ م باطبع لیتوگرافی و وضع نامطبوعی در حدود چند صد نسخه چاپ شد، و بعد از یک سال نسخ آن نایاب گردید و حکم نسخ خطی را یافت.

چون این کتاب مفید همواره مطلوب اهل ذوق و دانش بود، اینک طبع دوم آن با حروف و کاغذ و صحافت خوب و با برخی زواید، بهمت وزارت معارف و انجمن تاریخ افغانستان در سال ۱۳٤۲ ش در وطن خود موءلف انتشار یافت.

از برکات عصر مبارک پادشاه معظم و دانش پرور افغانستان اعلیحضرت همایون محمد ظاهر شاه است، که به نشر و احیای آثار اسلاف خود موفق می شویم، و مواریث ایشان را به اخلاف و ارباب ذوق وجستجو می سپاریم.

ایزد تعالی توفیق نصیب کناد، تا بطبع و نشر و احیای آثار دیگر اسلاف خود نیز موفق آییم، و به نستعین.

کابل. جمال مینه. ۱۵ جدی ۱۳٤۱

عبدالحی حبیبی

خلفای بنی اُمیه (۴۱-۱۳۲ھ) مربوط صفحه (۱۰۲)

اُمیّه بن عبدالشمس بن عبدالمناف (قریشی عربی)

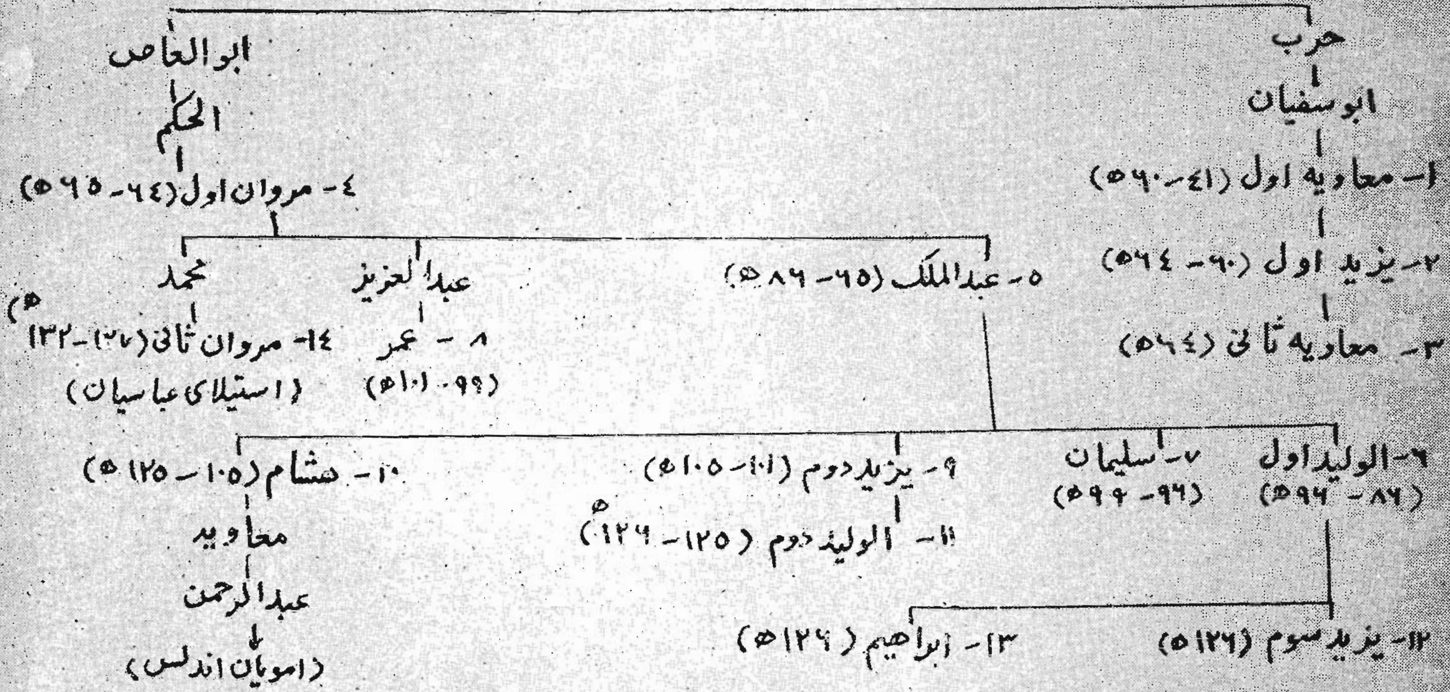

(دول اسلامیه ص ۱۱)

(۲) عباسیان

۱۸- المقتدر

۲۰- الراضی (۳۲۲- ۳۲۹ﻫ)

۲۱- المتقی (۳۲۹- ۳۳۳ﻫ)

۲۳- المطیع (۳۳۴- ۳۶۳ﻫ)

۲۴- الطائع (۳۶۳- ۳۸۱ﻫ)

۲۵- القادر (۳۸۱- ۴۲۲ﻫ)

۲۶- القائم (۴۲۲- ۴۶۷ﻫ)

محمد ذخیرة الدین

۲۷- المقتدی (۴۶۷- ۴۸۷ﻫ)

۲۸- المستظهر (۴۸۷- ۵۱۲ﻫ)

۲۹- المسترشد (۵۱۲- ۵۲۹ﻫ)

۳۰- الراشد (۵۲۹- ۵۳۰ﻫ)

۳۱- المقتفی (۵۳۰- ۵۵۵ﻫ)

۳۲- المستنجد (۵۵۵- ۵۶۶ﻫ)

۳۳- المستضیء (۵۶۶- ۵۷۵ﻫ)

۳۴- الناصر (۵۷۵- ۶۲۲ﻫ)

۳۵- الظاهر (۶۲۲- ۶۲۳ﻫ)

۳۶- المستنصر (۶۲۳- ۶۴۰ﻫ)

۳۷- المستعصم (۶۴۰- ۶۵۶ﻫ)

(استیلای هلاکو)

(خلفای عباسی مصر)

(دول اسلامیه، ص ۱۴)

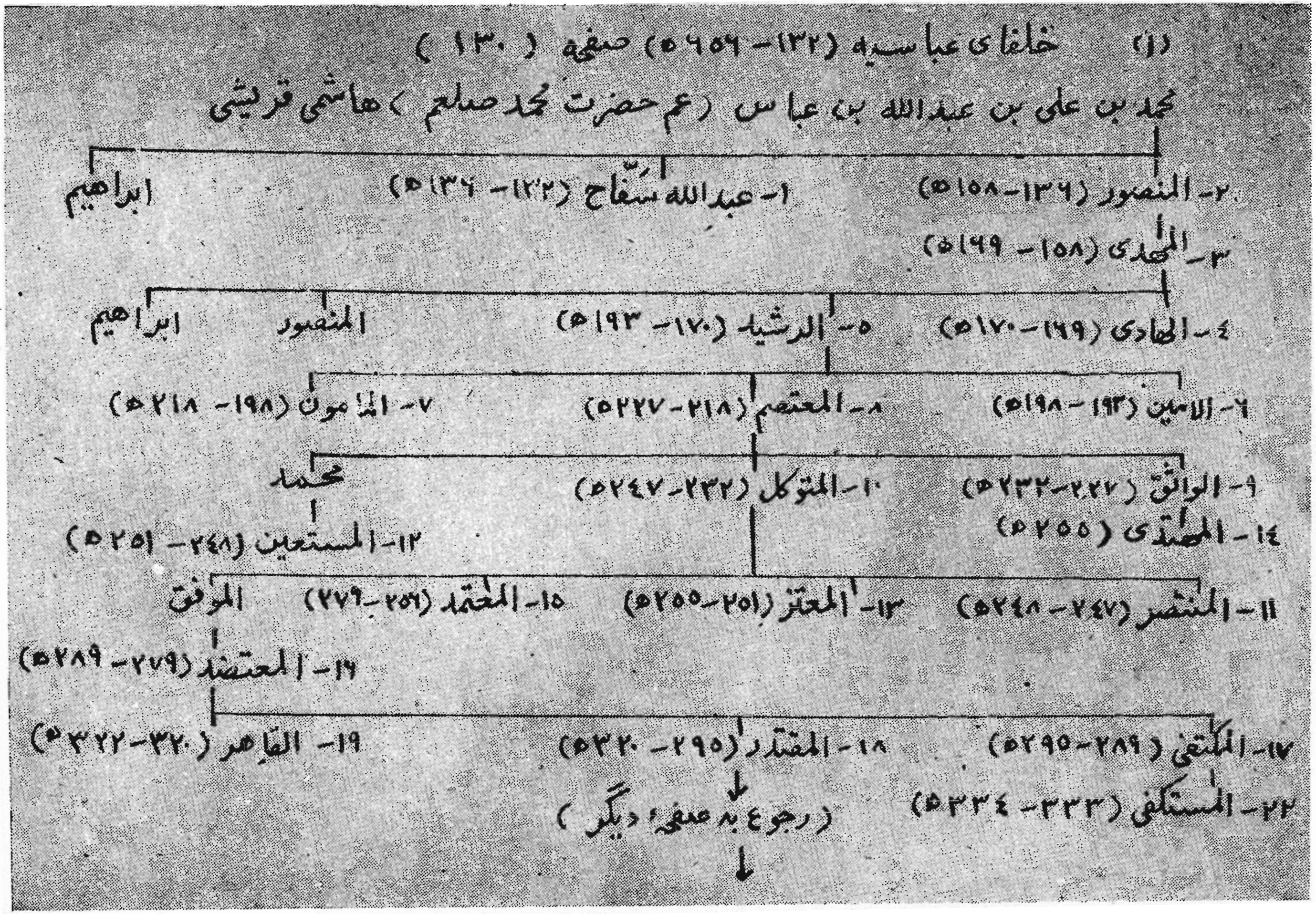
(۱) خلفای عباسیہ (۱۳۲–۶۵۶ھ) صفحہ (۱۳۰)
محمد بن علی بن عبداللہ بن عباس (عم حضرت محمد صلعم) ہاشمی قریشی
۲– المنصور (۱۳۶–۱۵۸ھ)
۱– عبداللہ سفاح (۱۳۲–۱۳۶ھ)
ابراہیم
۳– المہدی (۱۵۸–۱۶۹ھ)
۴– الہادی (۱۶۹–۱۷۰ھ)
۵– الرشید (۱۷۰–۱۹۳ھ)
المنصور
ابراہیم
۶– الامین (۱۹۳–۱۹۸ھ)
۸– المعتصم (۲۱۸–۲۲۷ھ)
۷– المامون (۱۹۸–۲۱۸ھ)
۹– الواثق (۲۲۷–۲۳۲ھ)
۱۰– المتوکل (۲۳۲–۲۴۷ھ)
محمد
۱۴– المہتدی (۲۵۵ھ)
۱۲– المستعین (۲۴۸–۲۵۱ھ)
۱۱– المنتصر (۲۴۷–۲۴۸ھ)
۱۳– المعتز (۲۵۱–۲۵۵ھ)
۱۵– المعتمد (۲۵۶–۲۷۹)
الموفق
۱۶– المعتضد (۲۷۹–۲۸۹ھ)
۱۷– المکتفی (۲۸۹–۲۹۵ھ)
۱۸– المقتدر (۲۹۵–۳۲۰ھ)
۱۹– القاہر (۳۲۰–۳۲۲ھ)
۲۲– المستکفی (۳۳۳–۳۳۴ھ)
(رجوع بہ صفحۂ دیگر)

طاهریان پوشنگی (۲۰۵-۲۵۹ھ) [redacted]

حسین (متوفی ۱۹۹ھ) بن مصعب بن رزیق بن ماهان پوشنگی (ابن خلکان ۱/۲۳۵: رزیق اسعد بن باذان بن ماه خسرو)

- حسن متوفی ۲۳۱ھ (طبرستان) (۲۲۴ - ۲۳۱ھ)
- ۱- طاهر اول (متولد ۱۵۹ھ متوفی ۲۰۷ والی شام) ۱۹۹ھ - سلطنت ۲۰۵ھ
  - ۳- عبدالله (۲۱۳-۲۳۰) (متولد ۱۸۲، والی شام ۲۰۶ والی مصر ۲۱۱ھ)
    - سلیمان طبرستان: ۲۴۸ھ بغداد: ۲۵۵ھ متوفی ۲۶۵ھ
    - طلحه [illegible]
      - محمد
        - ابراهیم (مرو ۲۶۸ شکست از خجستانی ۲۷۸ھ)
      - منصور (مرو، سرخس ۲۴۸ھ)
    - حسین هراة ۲۴۸ھ
    - مصعب بادغیس ۲۵۸ھ
    - ۴- طاهر دوم (۲۳۰، ۲۴۸ھ)
      - حسین (خراسان) ۲۶۱ھ
      - ۵- محمد (۲۴۸، ۲۵۹ھ) متوفی ۲۶۹ھ حاکم بغداد ۲۳۷ھ
        - احمد (خوارزم ۲۶۷ھ)
        - ۶- طاهر سوم (نشابور ۲۵۹، ۲۸۲ھ)
    - ابواحمد عبیدالله (متولد ۲۲۳ متوفی ۳۰۰ والی بغداد ۲۶۵ھ)
      - محمد (نائب بغداد ۲۶۹ھ)
    - محمد (بغداد ۲۳۷ھ خراسان ۲۴۸، ۲۵۳ھ)
      - طاهر (بغداد ۲۵۳ھ)
  - ۲- طلحه (۲۰۷، ۲۱۳)
  - علی (۲۱۳ھ)
    - محمد (ری ۲۵۰)
- ابراهیم (والی پارس ۲۳۲-۲۳۶ھ)
  - اسماعیل
    - حسین (۲۵۰ھ)
  - اسحق والی بغداد ۲۱۴ھ
    - محمد والی بغداد ۲۳۵ھ
  - محمد والی بغداد (۲۱۰، ۲۳۶ھ)

مآخذ: طبری، ابن اثیر، دائرة المعارف اسلام، ابن خلکان، طبقات ناصری، دول اسلامیه ۱۷۳، معجم الانساب زامباور ۲/ ۳۰۰.

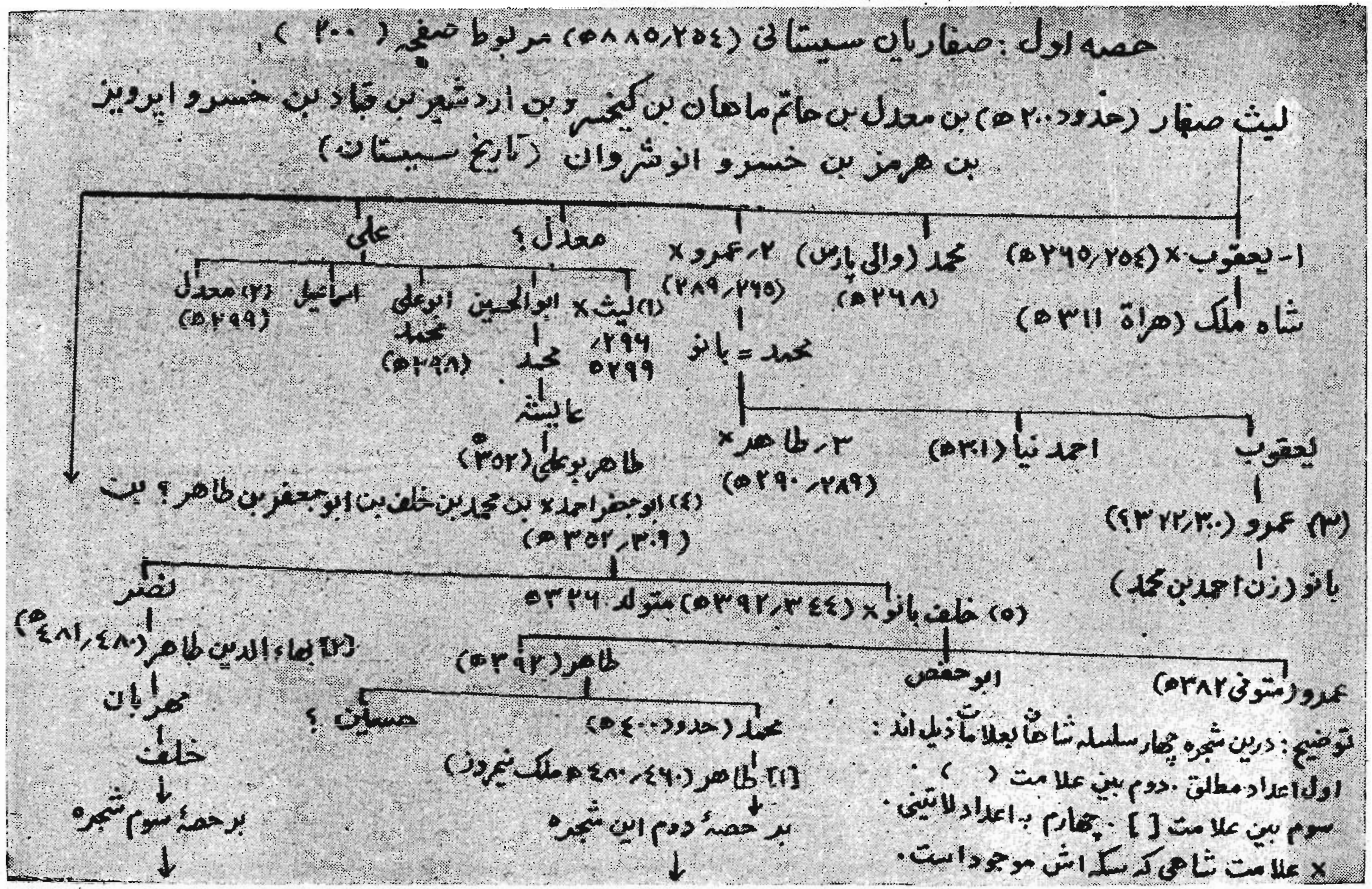
حصه اول: صفاریان سیستانی (۲۵۴/۸۸۵ھ) مربوط صفحه (۲۰۰)
لیث صفار (حدود ۲۰۰ھ) بن معدل بن حاتم ماهان بن کیخسرو بن اردشیر بن قباد بن خسرو ابرویز بن هرمز بن خسرو انوشروان (تاریخ سیستان)
۱- یعقوب × (۲۵۴/۲۶۵ھ)
شاه ملک (هراة ۳۱۱ھ)
محمد (والی پارس) (۲۶۸ھ)
۲- عمرو × (۲۶۵/۲۸۹)
محمد = بانو
معدل ؟
علی
(۱) لیث × ۲۹۶/۲۹۹ھ
ابوالحسین
محمد
عایشه
طاهر بوعلی (۳۵۲ھ)
ابوعلی محمد (۲۹۸ھ)
اسماعیل
(۲) معدل (۲۹۹ھ)
یعقوب
(۳) عمرو (۳۰۰/۳۲۲ھ)
بانو (زن احمد بن محمد)
احمد نیا (۳۰۱ھ)
۳- طاهر × (۲۸۹/۲۹۰ھ)
(۴) ابوجعفر احمد × بن محمد بن خلف بن ابوجعفر بن طاهر ؟ بن (۳۰۹/۳۵۲ھ)
(۵) خلف بانو × (۳۴۴/۳۹۲ھ) متولد ۳۲۶ھ
عمرو (متوفی ۳۸۲ھ)
ابوحفص
طاهر (۳۹۲ھ)
محمد (حدود ۴۰۰ھ)
[۱] طاهر (۴۶۰/۴۸۰ھ ملک نیمروز)
بر حصهٔ دوم این شجره
حسین ؟
نصر
[۲] بهاء الدین طاهر (۴۸۰/۴۸۱ھ)
مهربان
خلف
بر حصهٔ سوم شجره
توضیح: درین شجره چهار سلسله شاهان بعلامات ذیل اند:
اول اعداد مطلق. دوم بین علامت ( ).
سوم بین علامت [ ]. چهارم با اعداد لاتینی.
× علامت شاهی که سکه اش موجود است.

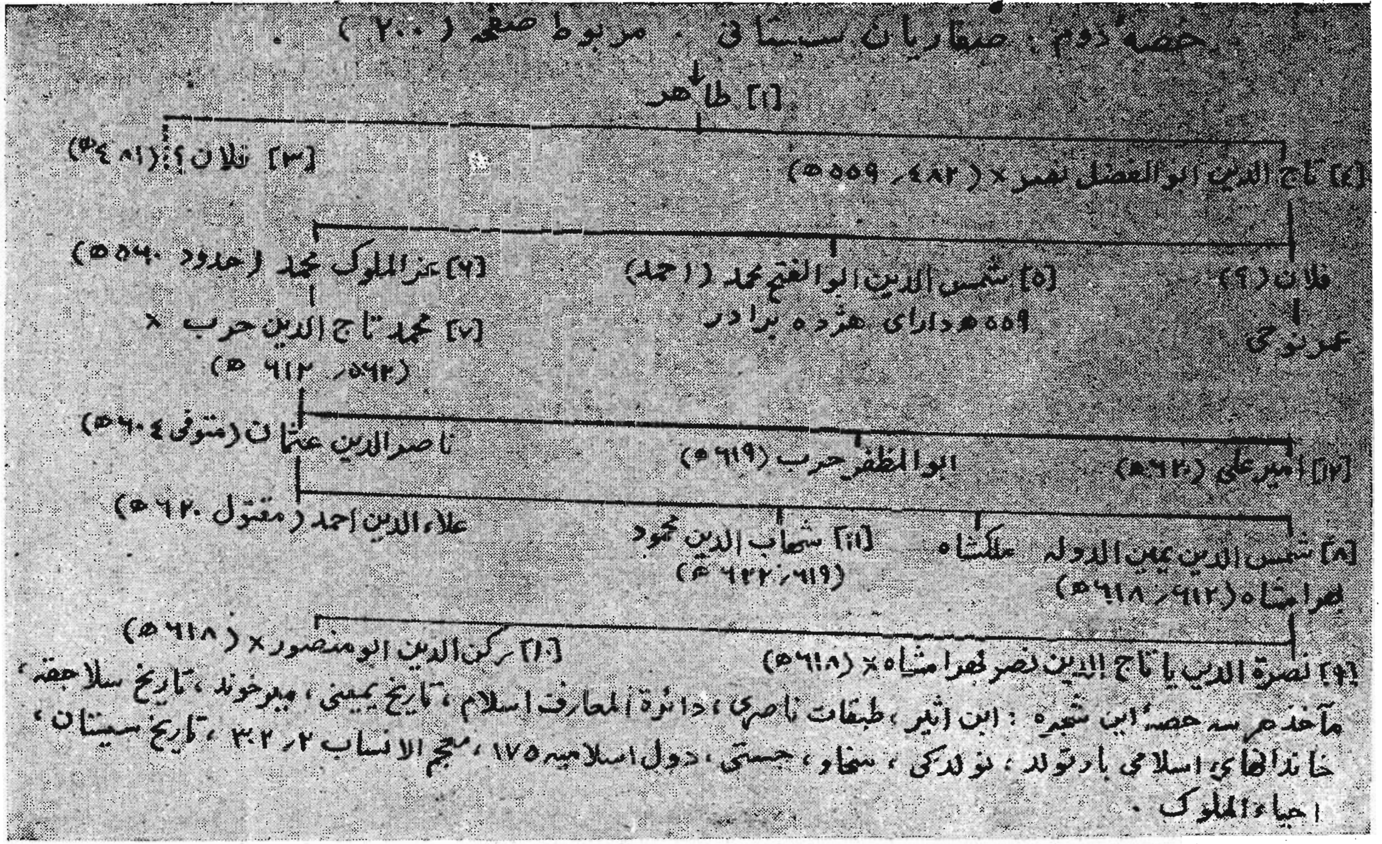
حصهٔ دوم، صفاریان سیستان . مربوط صفحه (۲۰۰)
[۱] طاهر
[۲] تاج الدین ابوالفضل نصر × (۴۸۲، ۵۵۹ ه)
[۳] فلان؟ (۴۸۱ ه)
فلان (۴)
عم نوحی
[۵] شمس الدین ابوالفتح محمد (احمد)
۵۵۹ ه دارای هژده برادر
[۶] عزالملوک محمد (حدود ۵۶۰ ه)
[۷] محمد تاج الدین حرب ×
(۵۶۳، ۶۱۲ ه)
ناصرالدین عثمان (متوفی ۶۰۴ ه)
ابوالمظفر حرب (۶۱۹ ه)
[۱۲] امیر علی (۶۲۰ ه)
علاء الدین احمد (مقتول ۶۲۰ ه)
[۱۱] شهاب الدین محمود
(۶۱۹، ۶۲۲ ه)
ملکشاه
[۸] شمس الدین یمین الدوله
بهرامشاه (۶۱۲، ۶۱۸ ه)
[۱۰] رکن الدین ابومنصور × (۶۱۸ ه)
[۹] نصرة الدین یا تاج الدین نصر بهرامشاه × (۶۱۸ ه)
مآخذ مربه حصهٔ ابن شعیره: ابن اثیر، طبقات ناصری، دائرة المعارف اسلام، تاریخ یمینی، میرخوند، تاریخ سلاجقه،
خاندانهای اسلامی بارتولد، نولدکی، سخاو، جستی، دول اسلامیه ۱۷۵، معجم الانساب ۲، ۳۰۲، تاریخ سیستان،
احیاء الملوک .

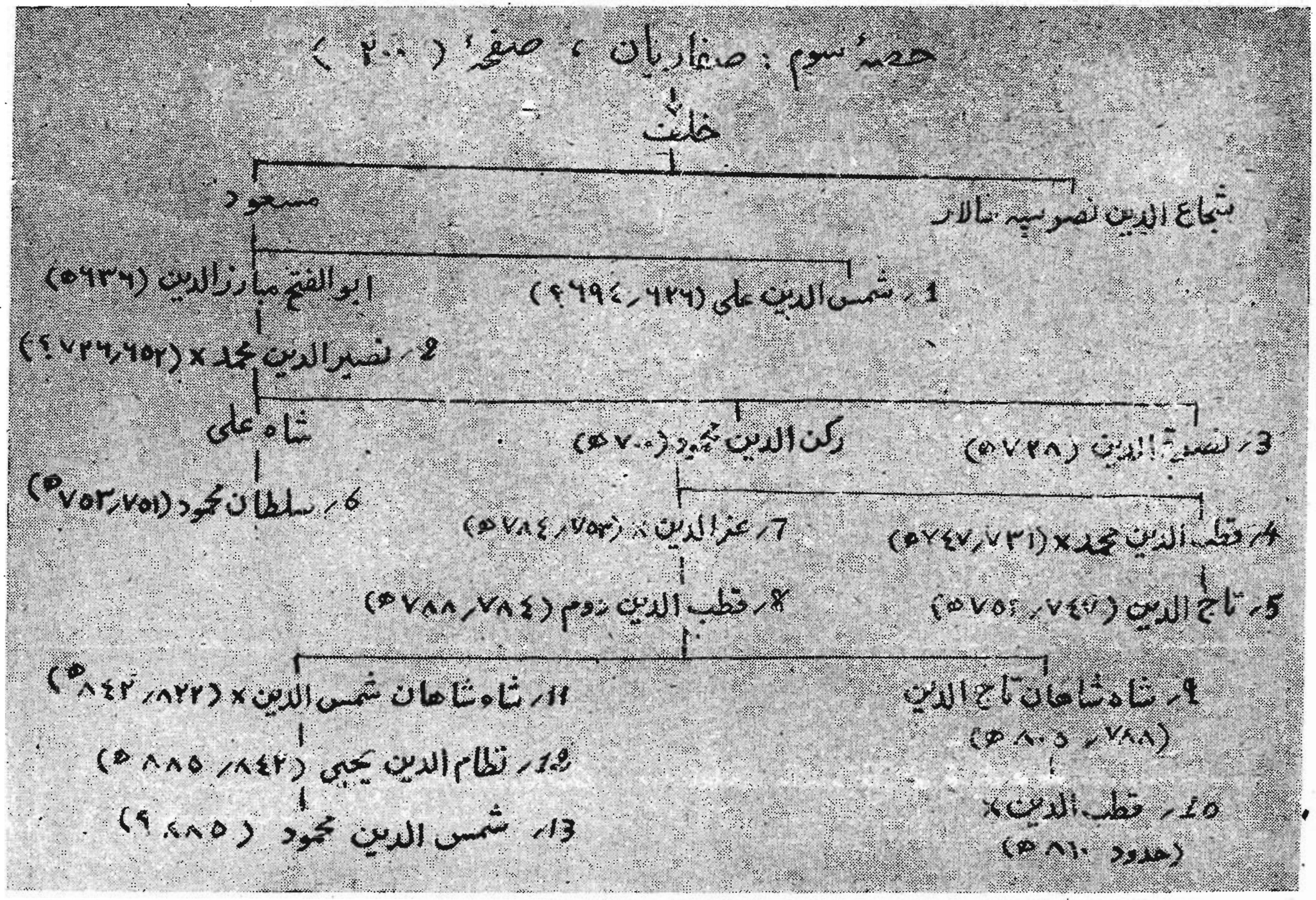

حصۂ سوم : صفاریان ، صفحہ (۲۰۰)
خلف
شجاع الدین نصر سپہ سالار
مسعود
1، شمس الدین علی (۶۲۶، ۶۹۴ھ؟)
ابو الفتح مبارز الدین (۶۳۶ھ)
2، نصیر الدین محمد x (۶۵۲، ۷۲۶ھ؟)
3، نصرة الدین (۷۲۸ھ)
رکن الدین محمود (۷۰۰ھ)
شاہ علی
4، قطب الدین محمد x (۷۳۱، ۷۴۷ھ)
7، عز الدین x (۷۵۳، ۷۸۴ھ)
6، سلطان محمود (۷۵۱، ۷۵۳ھ)
5، تاج الدین (۷۴۷، ۷۵۰ھ)
8، قطب الدین زوم (۷۸۴، ۷۸۸ھ)
9، شاہ شاہان تاج الدین (۷۸۸، ۸۰۵ھ)
11، شاہ شاہان شمس الدین x (۸۲۲، ۸۴۲ھ)
12، نظام الدین یحیی (۸۴۲، ۸۸۵ھ)
10، قطب الدین x (حدود ۸۱۰ھ)
13، شمس الدین محمود (۸۸۵، ۹ھ)

(۱)

سامانیان (۲۶۱ ، ۳۸۹ ه) مربوط صفحه (۲۰۷) جلد اول طبقات ناصری

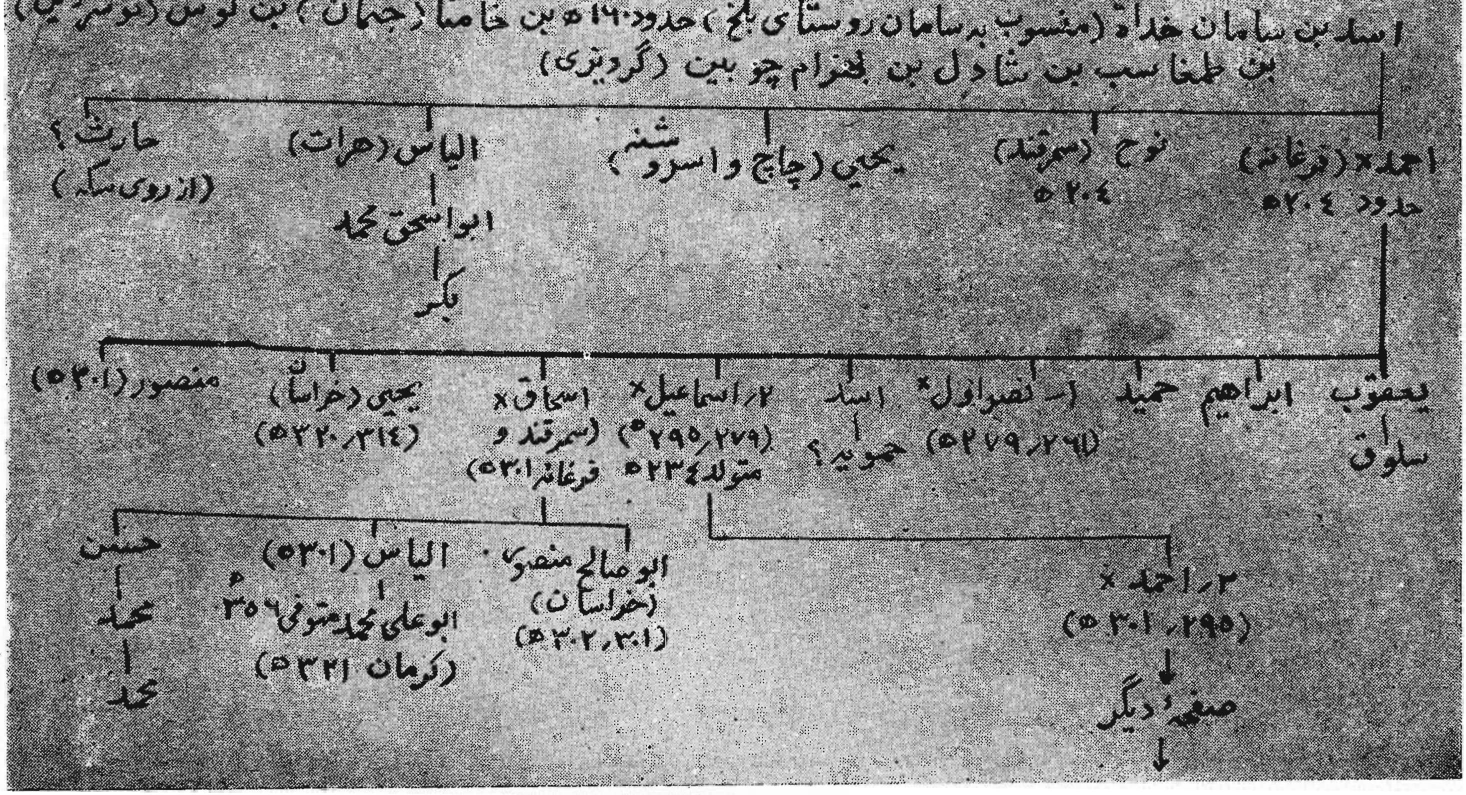

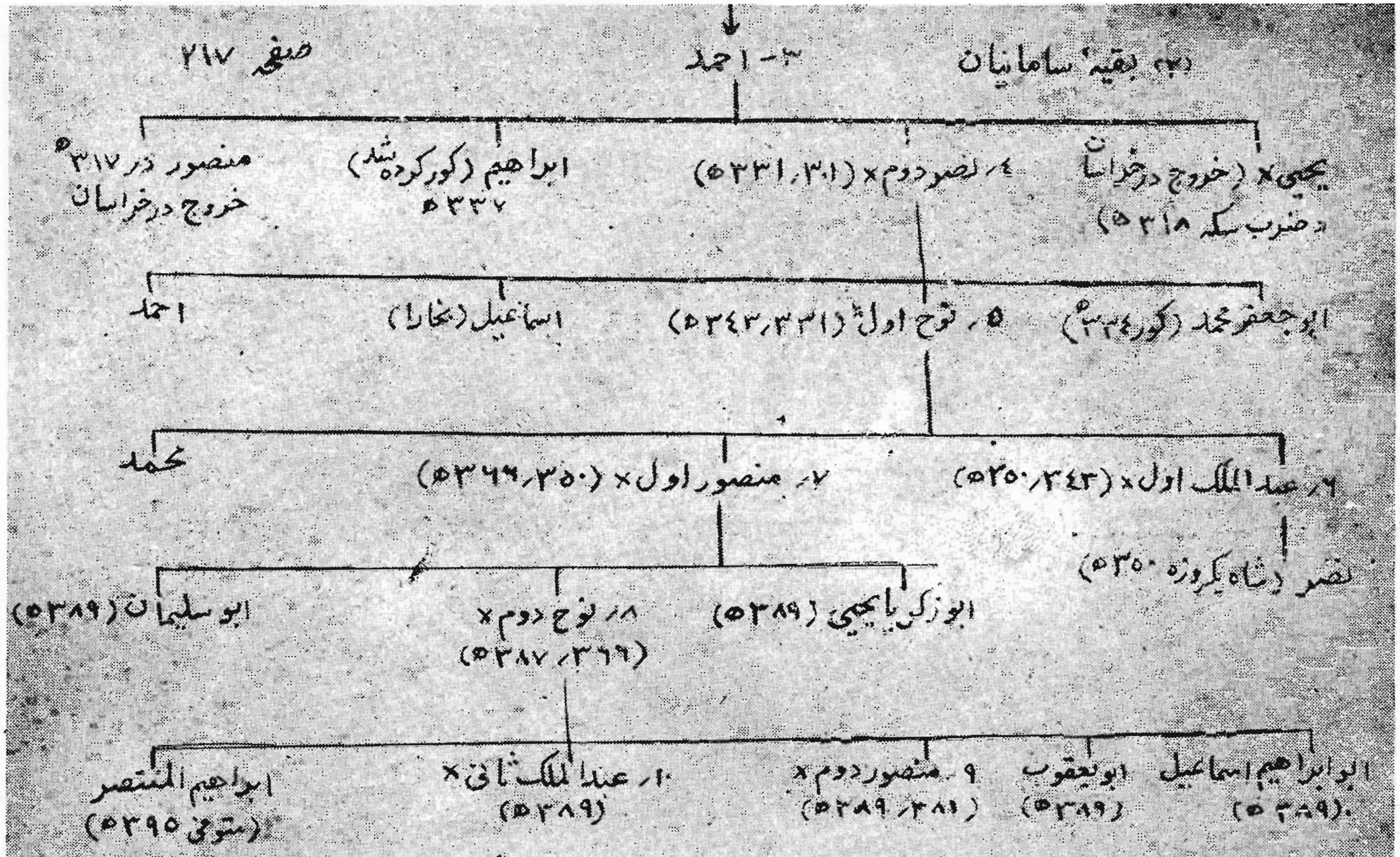

مآخذ: یمینی، دائرة المعارف اسلام، طبقات ناصری، میرخوند، سخاو، ترکستان بارتولد، نامهای ایرانی، زین الاخبار، دول اسلامیه ۱۲۷، معجم زامباور ۲/ ۳۰۸

غزنویان (۳۵۱-۵۸۲ھ) مربوط صفحه (۲۶۴) جلد اول طبقات ناصری

(۱) الپ تگین × (۳۵۱ھ) امیر حاجب (حکمران تخارستان و خراسان و زابلستان از طرف سامانیان)

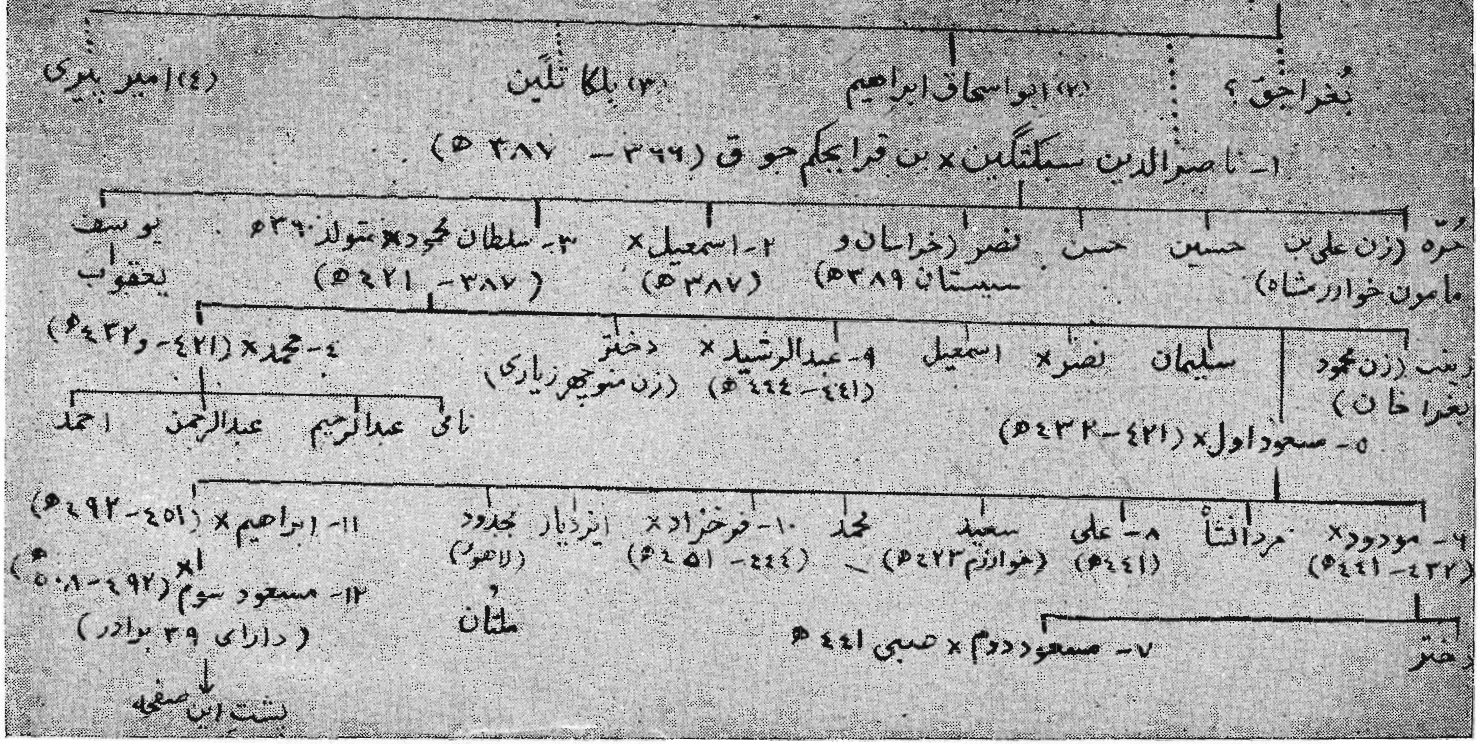

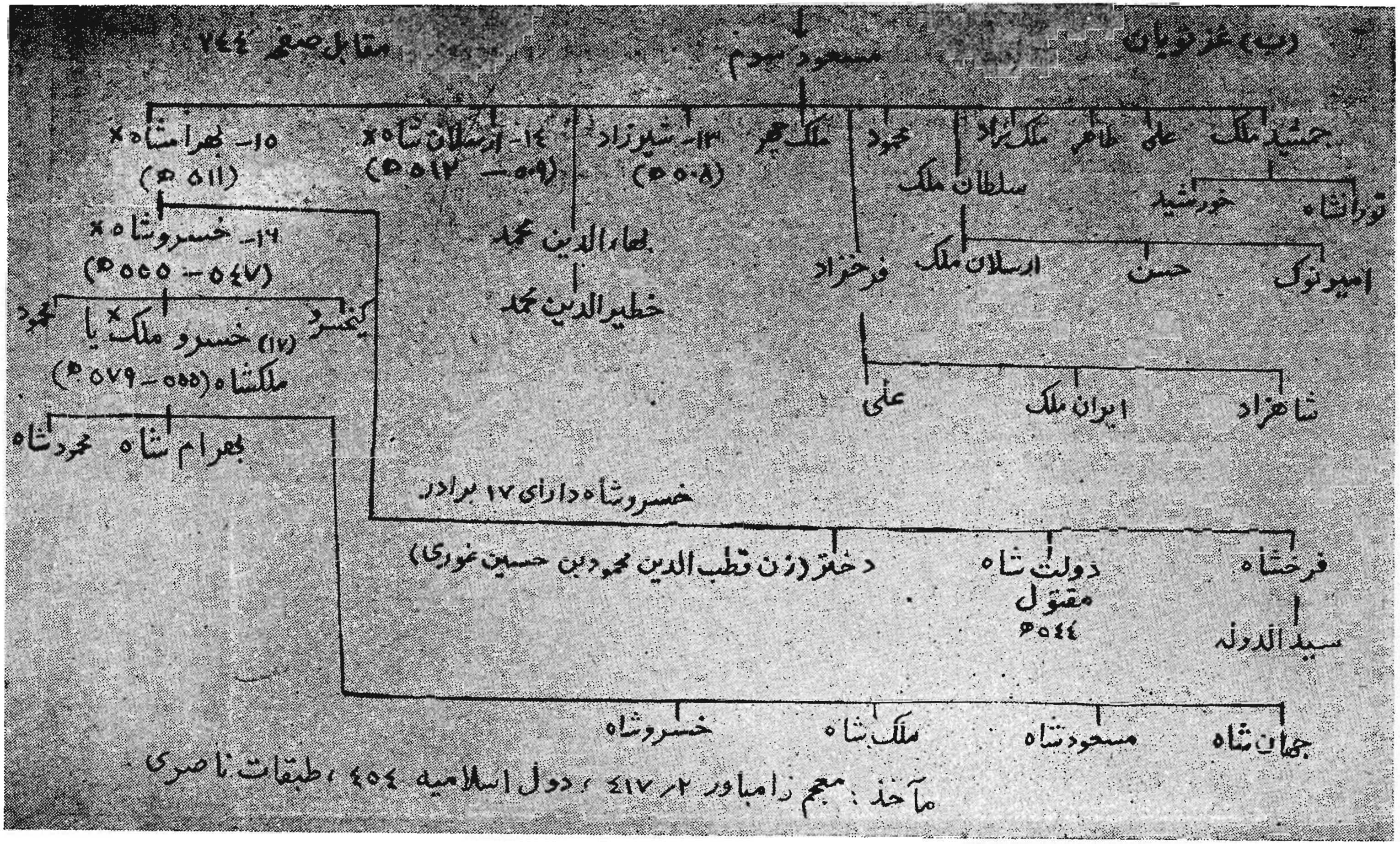
(ب) غزنویان
مقابل صفحه ۷۴۴
مسعود سوم
جمشید ملک
علی
طاهر
ملک براد
سلطان ملک
محمود
ملک چهر
۱۳- شیرزاد (۵۰۸ ه)
۱۴- ارسلان شاه × (۵۰۹ - ۵۱۲ ه)
۱۵- بهرامشاه × (۵۱۱ ه)
توران شاه
خورشید
امیرتوک
حسن
ارسلان ملک
فرخزاد
بهاء الدین محمد
خطیر الدین محمد
۱۶- خسروشاه × (۵۴۷ - ۵۵۵ ه)
کیخسرو
(۱۷) خسرو ملک × یا ملکشاه (۵۵۵ - ۵۷۹ ه)
محمود
بهرام شاه
محمود شاه
شاهزاد
ایران ملک
علی
خسروشاه دارای ۱۷ برادر
فرخشاه
سید الدوله
دولت شاه مقتول ۵۴۴ ه
دختر (زن قطب الدین محمود بن حسین غوری)
جهان شاه
مسعود شاه
ملک شاه
خسروشاه
مآخذ: معجم زامباور ۲/ ۴۱۷، دول اسلامیه ۴۵۴، طبقات ناصری

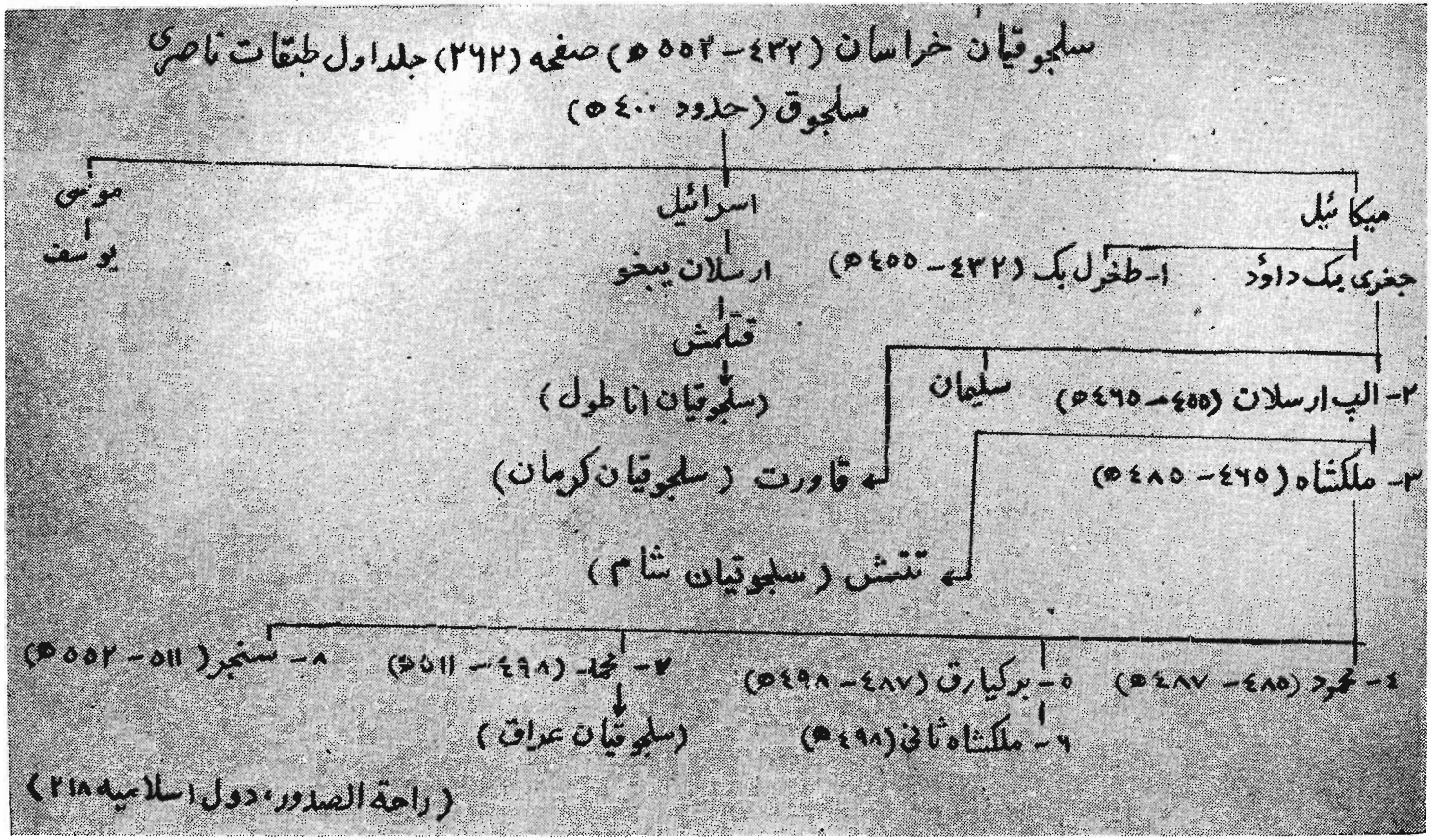
سلجوقیان خراسان (۴۳۲-۵۵۲ ﻫ) صفحه (۲۶۲) جلد اول طبقات ناصری
سلجوق (حدود ۴۰۰ ﻫ)
میکائیل
اسرائیل
موسی
یوسف
جغری بیک داود
۱- طغرل بک (۴۳۲-۴۵۵ ﻫ)
ارسلان بیغو
قتلمش
(سلجوقیان اناطول)
۲- الپ ارسلان (۴۵۵-۴۶۵ ﻫ)
سلیمان
قاورت (سلجوقیان کرمان)
۳- ملکشاه (۴۶۵-۴۸۵ ﻫ)
تتش (سلجوقیان شام)
۴- محمود (۴۸۵-۴۸۷ ﻫ)
۵- برکیارق (۴۸۷-۴۹۸ ﻫ)
۶- ملکشاه ثانی (۴۹۸ ﻫ)
۷- محمد (۴۹۸-۵۱۱ ﻫ)
(سلجوقیان عراق)
۸- سنجر (۵۱۱-۵۵۲ ﻫ)
(راحة الصدور، دول اسلامیه ۲۱۸)

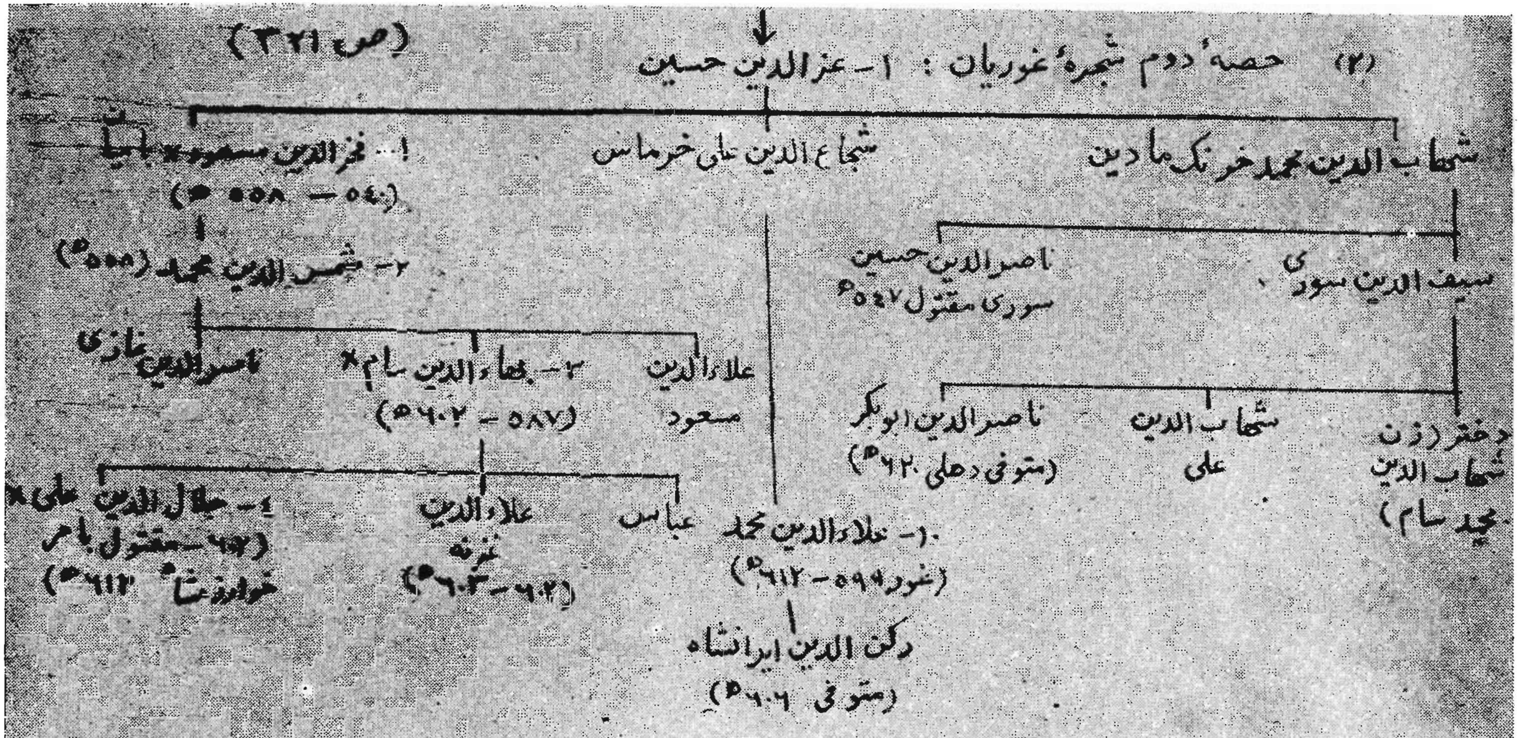

مآخذ : پادشاهان افغان در دهلی از توماس طبع لندن ۱۸۷۱ م ، طبقات ناصری ، دائرة المعارف اسلام ، نامهای ایرانی ۴۵۵ ، دول اسلامیه ۴۵۸ ، معجم زامباور ۲، ۴۶۰

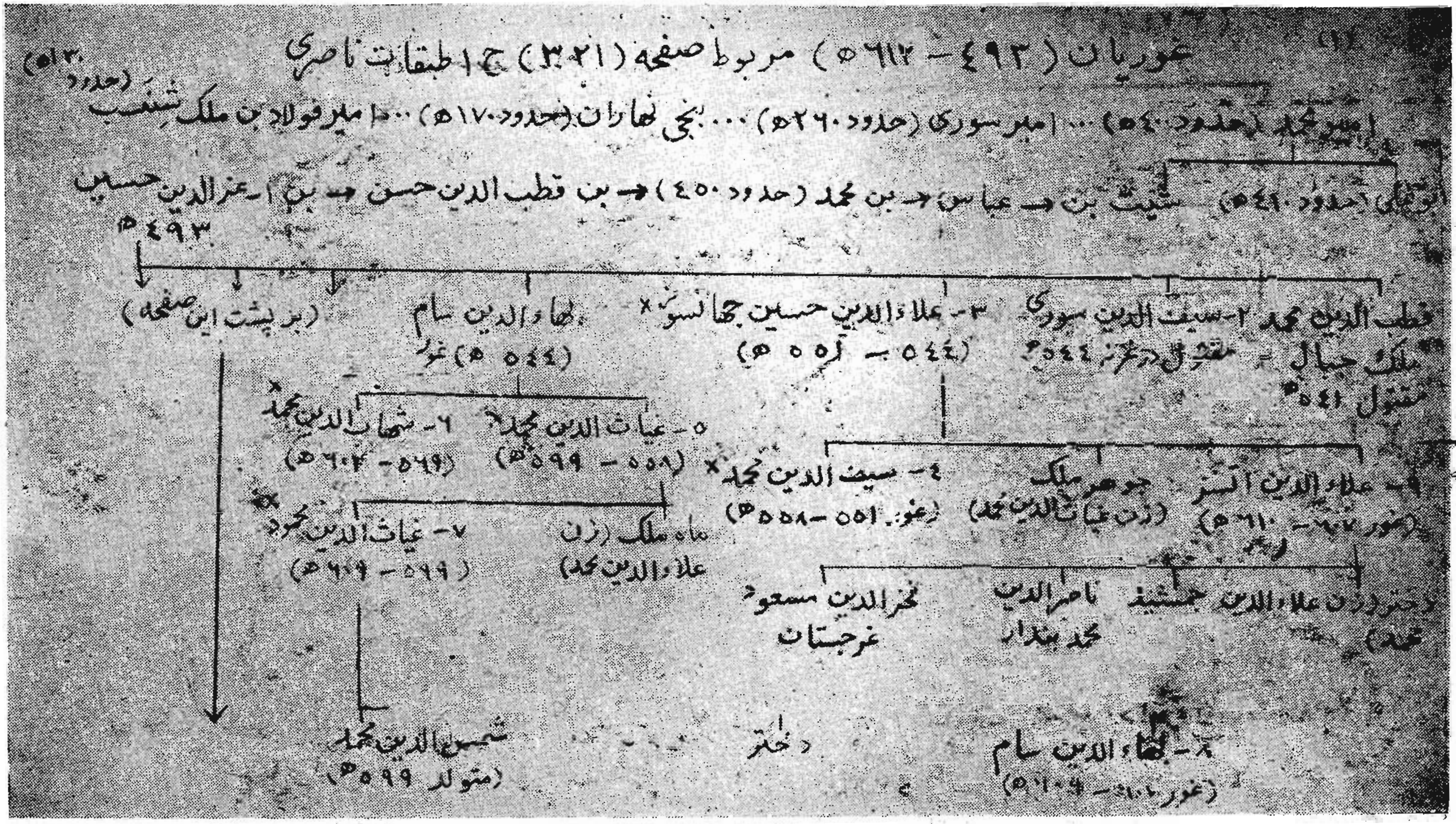
(١٢)
غوریان (٤٩٣ - ٦١٢ هـ) مربوط صفحه (٣٢١) ج ١ طبقات ناصری
امیر محمد (حدود ٤٠ هـ) ... امیر سوری (حدود ٢٦٠ هـ) ... بنجی نهاران (حدود ١٧٠ هـ) ... امیر فولاد بن ملک شنسب (حدود ١٣٠ هـ)
ابو علی (حدود ٤٠١ هـ)
شیث بن ← عباس ← بن محمد (حدود ٤٥٠) ← بن قطب الدین حسن ← بن ١- عز الدین حسین
٤٩٣ هـ
(برپشت این صفحه)
بهاء الدین سام
غور (٥٤٤ هـ)
٣- علاء الدین حسین جهانسوز
(٥٤٤ - ٥٥١ هـ)
٢- سیف الدین سوری
مقتول در غزنه ٥٤٤ هـ
قطب الدین محمد
ملک جبال
مقتول ٥٤١ هـ
٦- شهاب الدین محمد
(٥٦٩ - ٦٠٢ هـ)
٥- غیاث الدین محمد
(٥٥٨ - ٥٩٩ هـ)
٤- سیف الدین محمد
(غور ٥٥١ - ٥٥٨ هـ)
جوهر ملک
(زن غیاث الدین محمد)
٩- علاء الدین اتسز
(غور ٦٠٧ - ٦١٠ هـ)
ماه ملک (زن
علاء الدین محمد)
٧- غیاث الدین محمود
(٥٩٩ - ٦٠٩ هـ)
فخر الدین مسعود
غرجستان
ناصر الدین
محمد بندار
جمشید
دختر (زن علاء الدین
محمد)
شمس الدین محمد
(متولد ٥٩٩ هـ)
دختر
٨- بهاء الدین سام
(غور ٦٠٢ - ٦٠٩ هـ)

نمبر ۷۶

طبقات ناصری

تالیف

قاضی القضاة صدر جهان ابو عمر منهاج الدین عثمان بن سراج الدین محمد افصح العجم اعجوبة الزمان ابن منهاج الدین عثمان جوزجانی

معروف به

قاضی منهاج سراج

(که در دهلی بسال ۶۵۸ هـ تالیف شده است)

جلد دوم

شامل طبقه ۲۲-۲۳ متن کتاب و تعلیقات و فهارس

به تصحیح ومقابله وتحشیه وتعلیقات جدید

عبدالحی حبیبی

درسنه ۱۳۴۳ ش ازطرف انجمن تاریخ افغانستان درمطبعهٔ دولتی کابل طبع و نشر شد .

چاپ دوم

مقدمهٔ جلد دوم

دراواسط سال گذشته جلد اول طبقات ناصری منهاج سراج جوزجانی ازطرف انجمن تاریخ طبع ونشر شد .

اینک جلد دوم که حاوی دوطبقهٔ اخیر کتاب و تعلیقات وفهارس هر دو جلد است ، اکنون نشر می شود .

در طبع دوم حواشی و توضیحات زیاد پاورقی نسبت به طبع اول افزوده شده ، وهم درتعلیقات آخر کتاب افزایش مهمی بعمل آمده ، و تعلیقات این طبع دوچند شده است و فهارس کتاب را نیز افزوده و تکمیل کرده ام .

جای خوشی است که این کتاب نافع مورخ دورهٔ غوریان دروطن خود وی مطابق موازین انتقادی جدید طبع گردید . واین از برکات عهد همایون

اعلیحضرت محمد ظاهرشاه ، پادشاه دانش پرور

افغانستانست که آثار گم شده تاریخ احیاء میگردد ، و بدسترس اهل ذوق گذاشته می شود .

عبدالحی حبیبی

کابل ـ ۱۵ ثور ۱۳۴۳